КИРИЛО ІВАНОВИЧ ОСЬМАК

ЧЛЕН ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ У 1917 РОЦІ

І ГОЛОВА ПІДПІЛЬНОГО УРЯДУ УКРАЇНИ У 1944 РОЦІ

“НАША МЕТА – УКРАЇНСЬКА САМОСТІЙНА СОБОРНА ДЕРЖАВА НА УКРАЇНСЬКИХ ЕТНІЧНИХ ЗЕМЛЯХ. НАШ ШЛЯХ – РЕВОЛЮЦІЙНО-ВИЗВОЛЬНА БОРОТЬБА ПРОТИ ВСІХ ЗАЙМАНЦІВ І ГНОБИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ. БУДЕМО БОРОТИСЯ ЗА ТЕ, ЩОБ ТИ, УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДЕ, БУВ ВОЛОДАРЕМ СВОЄЇ ЗЕМЛІ. НА ВІВТАР ЦІЄЇ БОРОТЬБИ КЛАДЕМО СВОЮ ПРАЦЮ І СВОЄ ЖИТТЯ”

Кирило ОСЬМАК,

Присяга Президента УГВР

ПРАВДА І МІФИ

- Радянська пропаганда побудувала стереотип, буцімто націоналісти-бандерівці – це феномен виключно Західної України, і що в Центрі та на Сході ними ніколи й не пахнуло. Але історія Кирила Осьмака спростовує ці твердження. Полтавський соціаліст не тільки захоплювався націоналістичною ідеологією, а й очолював Українську головну визвольну раду, яка керувала діяльністю Української повстанської армії.

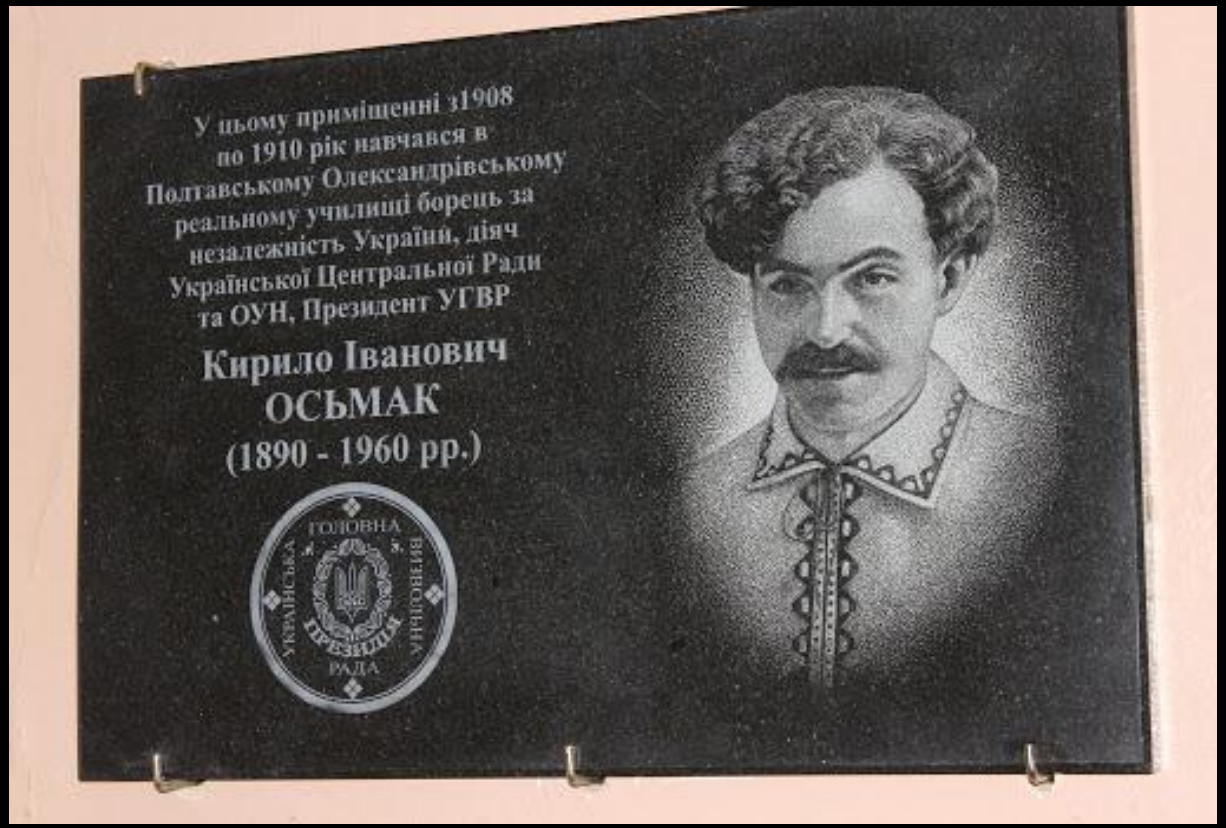

Меморіальна дошка К.І.Осьмаку в приміщенні Полтавського політехнічного фахового коледжу (колишнє реальне училище), Полтава, 2020 р.

- Людина-легенда українського опору, з чиєї біографії можна детально вивчати історію України, її національно-визвольної війни, її гучних перемог, помилок, ілюзій, писати пригодницькі романи, недарма його ім'я було суворо заборонено в СРСР, інакше всі комуністичні міфи розвіялися би, як туман.
- Він належить до когорти несправедливо забутих великих українців. Його не згадують в своїх промовах посадовці й політики, про нього мало відомо навіть сучасним націоналістам.

Кирило Іванович Осьмак
портрет роботи худ. Б. Плаксія,
експонується в галереї Івана Кавалерідзе

ДИТИНСТВО І ЮНІСТЬ

- Кирило Осьмак народився 9 травня 1890 року в м. Шишаки Полтавської губернії, в козацькій родині. Коштами та зусиллями місцевих патріотів у 2007 році встановлено пам'ятний знак Кирилу Осьмаку, а в травні 2016 року на його честь названа центральна вулиця селища Шишаки.
- Навчався в Шишацькій народній та Миргородській повітовій школах (1902–1906 рр).

З матір'ю Тетяною Андріївною

- З 1908 по 1910 рік Кирило Осьмак навчався на сільськогосподарському відділі Олександрівського реального училища у Полтаві і був одним із найуспішніших його учнів. В училищі відвідував гурток самоосвіти, де в ньому прокинулося прагнення підвищувати культурний рівень населення.

Полтавське Олександрівське реальне училище, 1910 рік

- В Інституті рукопису Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського зберігся лист дев'ятнадцятилітнього Кирила Осьмака, написаний ним під час навчання в Полтавському реальному училищі, до Київського товариства «Просвіта», в якому він радить, на які книги слід звернути увагу Товариству:
- «Звиняйте, що буду втручатися у ваші видавничі справи. Я хочу балакати про «Чернігівку» Костомарова та про «Сагайдачного» Мордовця. Історичних оповідань, на жаль, у нас дуже мало, і через те дуже бажано, щоб ці оповідання чим дужче розповсюджувались, бо мова і зміст, котрими ці оповідання написані, дуже приваблюють читача і ворушать його з того сну, у котрому він був досі. Та, на жаль, через таку дорогу ціну особливо «Чернігівка» не може дуже розповсюджуватись і будить свідомість читача. … Шануючий Вас Кирило Осьмак(ов)». Отож, ще не досягнувши свого двадцятиріччя, Кирило Іванович вже є свідомим просвітником.

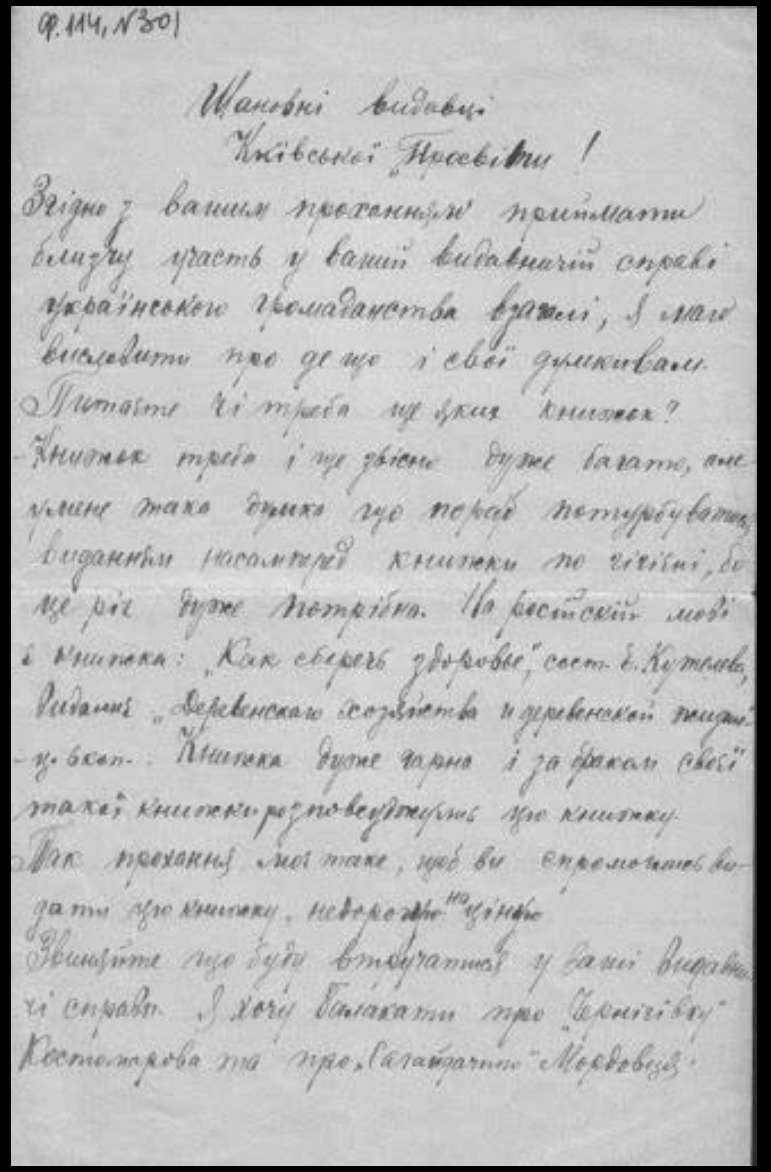
Ф.114, №301

Шановні видавці
Київської Просвіти!

Згідно з вашим проханням приймати близчу участь у вашій видавничій справі українського громадянства взагалі, я маю висловити про де що і свої думки вам.
Питаєте чі треба ще яких книжок?
Книжок треба і ще звісно дуже багато, але умене така думка що пораб потурбуватись виданням насамперед книжки по гігієні, бо це річ дуже потрібна. На російській мові є книжка: „Как сберечь здоровье", сост. Б. Кутелева, видання „Деревенскаго хозяйства и деревенской жизни" ц. 6 коп. Книжка дуже гарна і за браком своєї такої книжки розповсюджують цю книжку.
Так прохання моє таке, щоб ви спромоглись видати цю книжку, недорогою на ціною.
Звиняйте що буду втручатися у ваші видавничі справи. Я хочу балакати про „Чернігівку" Костомарова та про „Сагайдачного" Мордовця.

- У 1910 році випускник Полтавського реального училища розпочинає студіювати аграрні науки в Московському сільськогосподарському інституті. Студентську практику дозволили пройти в рідній Україні, а саме – на Волині та Катеринославщині (Дніпропетровська область). Частину цієї практики доводилося проходити аж в Омську.
- Саме тоді вперше Кирило Іванович був репресований за розповсюдження нелегальної літератури в 1911 році двадцятирічним студентом першого курсу Московського сільськогосподарського інституту був на короткий час висланий «градоначальником» за межі Московської губернії.

Московський сільськогосподарський інститут

- Тоді ж Кирило Осьмак починає свою наукову роботу в Агрономічному гуртку з вивчення українських губерній: організовує роботу термінологічної комісії. Для вивчення питань сільського господарства розробляє з товаришами та розсилає 400 анкет для агрономів України, публікує відозви з проханням допомогти «збиранню слів і виразів українських, без яких дуже трудно обіходитися українським агрономам при читанню лекцій та при писанню книжок». Для запису слів було надруковано 30 тисяч карток, на яких потрібно було зазначити українською, латиною та російською мовами назви рослин, комах, камінців, частин тіла свійської худоби, хвороби людей та тварин, інвентаря, будівель тощо, а також надіслати малюнки та додати приказки та прислів'я, у яких вживається те чи інше слово.

Кирило Осьмак , Москва, 1911 р.

Навчання Кирило Осьмак поєднував з журналістикою. Цікаво, що молодий студент співпрацював з журналом "Украинская жизнь", редагував який ще тоді маловідомий громадський діяч і публіцист Симон Петлюра.

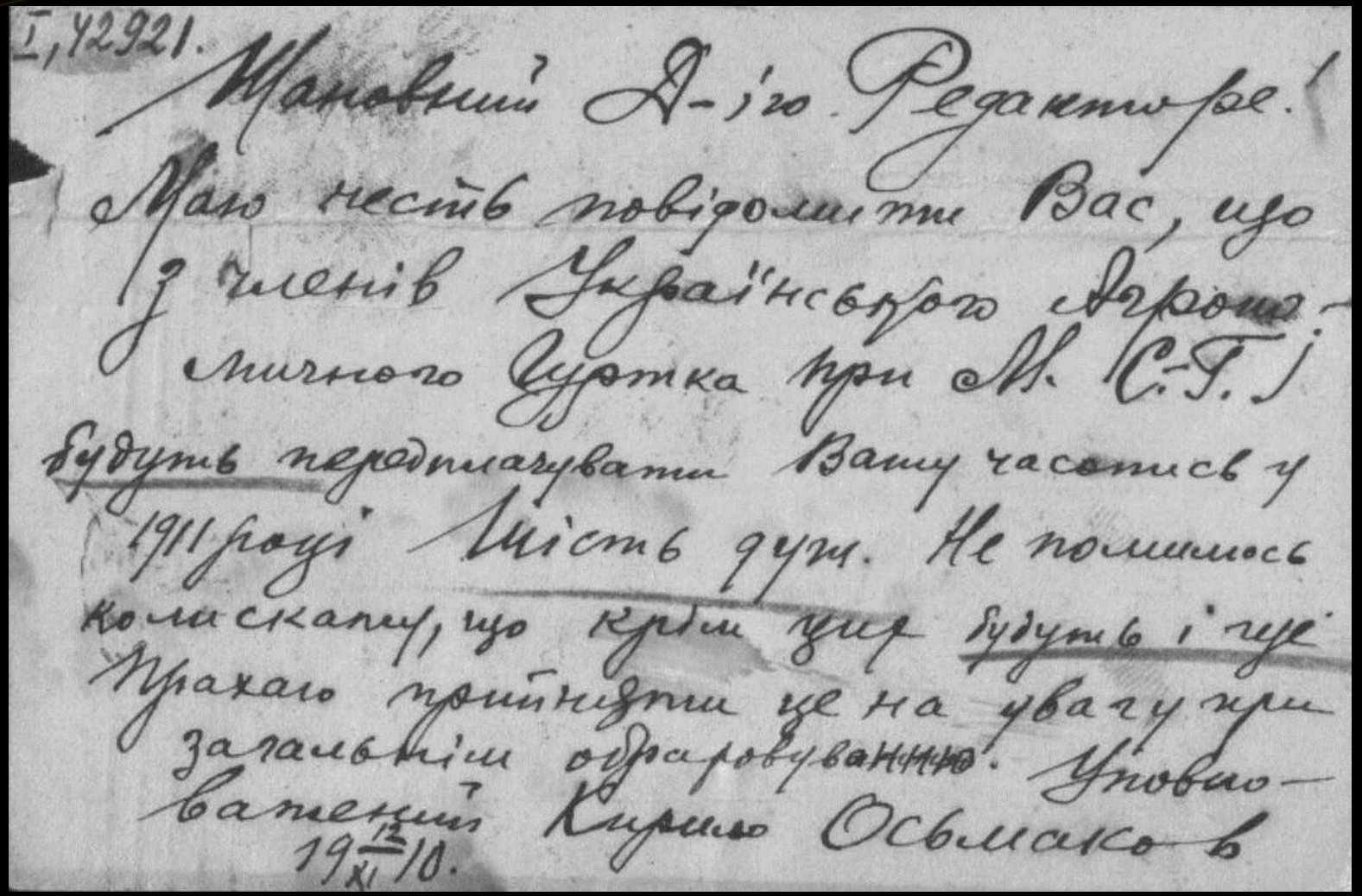

I, 42921.

Шановний Д-ію Редакторе!

Маю честь повідомити Вас, що з членів Українського Агрономічного Гуртка при М. С.-Г. і будуть передплачувати Вашу часопись у 1911 році шість душ. Не помилюсь колискату, що крім цих будуть і ще. Прохаю прийняти це на увагу при загальнім обраховуванню. Уповноважений Кирило Осьмаков

19 12/XI 10.

- Лист Кирила Осьмака до редактора української газети «Рада» щодо передплати газети членами Українського агрономічного гуртка при Московському сільськогосподарському інституті. 12 листопада 1910 р. м. Москва.

- З липня 1915 по грудень 1916 року служив у Відділі допомоги біженцям, які постраждали від війни, Комітету Південно-Західного фронту Всеросійського союзу. Був тим, кого зараз називають соціальним працівником. Тут Кирило познайомився з волинянкою Марією Василівною Юркевич, випускницею Бестужівських вищих жіночих курсів, учителькою російської і німецької мов у місцевій школі. Вони обвінчалися в січні 1916 року, в жовтні в них народився син. Наприкінці 1916 року подружжя оселилося в Києві.

Кирило Осьмак з дружиною, Київ, 1916 р.

УКРАЇНСЬКА РЕВОЛЮЦІЯ

- Лютнева революція 1917 р. дала могутній поштовх політичному життю в Україні. Не стояв осторонь і Кирило Осьмак. Його політичні симпатії були на боці Центральної Ради. «Я, - згадував він пізніше, - був членом Центральної Ради першого періоду, тобто до 1 квітня 1917 року…Я був від службовців губерніального земства». Однак і в подальшому він мав стосунки до Центральної Ради.

- З 1917 року працював у Генеральному секретаріаті земельних справ, завідував видавничим відділом. Коли після урядового перевороту до влади в Україні прийшов гетьман Павло Скоропадський, Кирило Осьмак брав участь у триденному антигетьманському страйку, за що був звільнений з роботи. Влаштувався в Центральний сільськогосподарський кооперативний союз, завідував відділом селянського, водночас завідував редакцією журналу «Вістник громадської агрономії». Згодом до Києва повертаються Винниченко, Петлюра та Грушевський. Утворюється Директорія УНР. Осьмак йде працювати у Міністерство землеробства.

Кирило Осьмак, Київ, 1916 р.

РЕПРЕСІЇ

- Для когось СРСР був батьківщиною, державою, яка дала роботу, квартиру, а хтось – став «ворогом народу», загримів до в'язниці просто так, бо так була влаштована комуністична система, яка вимагала нищень, жертв. Одним із ворогів системи став Кирило Осьмак. Хоча спочатку все було добре. 1925-го року Осьмак працював у Інституті української наукової мови Всеукраїнської Академії Наук. Займався створенням Сільськогосподарського термінологічного словника.

Кирило Осьмак з дружиною, Київ, 1923 р.

- 5 березня 1928 Кирила Осьмака заарештували. Майже одночасно у Києві та Харкові заарештували ще 15 осіб. Це були агрономи, кооператори, члени бурякового союзу. Всіх їх вписали до «Контрреволюційної організації правих українських націоналістів у буряковій кооперації, що вела роботу по створенню української селянської партії, яка в майбутньому виступила б проти радянської влади».

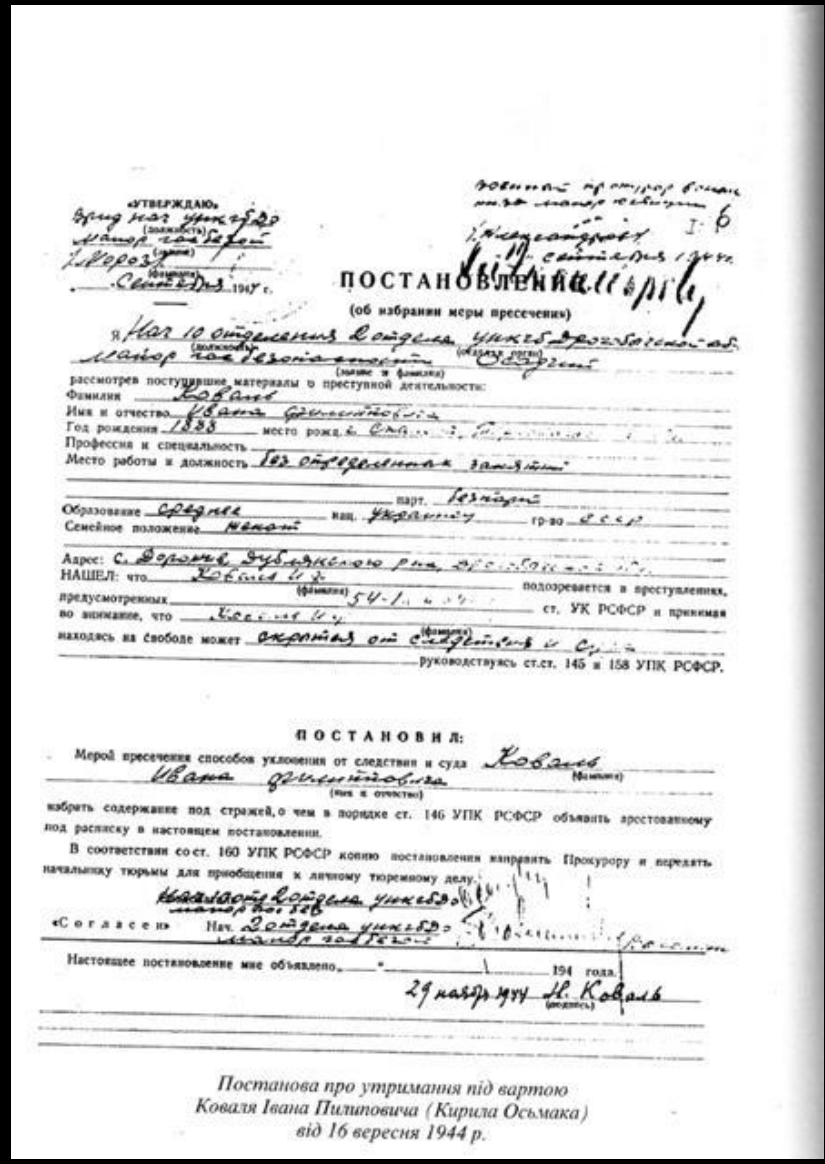

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

(об избрании меры пресечения)

ПОСТАНОВИЛ:

Постанова про утримання під вартою Коваля Івана Пилиповича (Кирила Осьмака) від 16 вересня 1944 р.

- Слідчі ОДПУ закидали К.І. Осьмакові та ще 15 особам написання антирадянської програми партії, що, зокрема, мала наступні пункти:
- 1. Незалежність України.
- 2. Орієнтація на капіталістичний Захід.
- 3. Демократична республіка.
- 4. Приватна власність, особливо на землю.
- Арешт був зумовлений вимогою членів бурякової кооперативної спілки до влади більшовиків децентралізації цукрової промисловості, передачі цукрових заводів селянам, паритетності цін на продукцію сільського господарства та промисловості.

З дружиною та дітьми. м. Сиктивкар, Росія, 1932 рік

- У Харкові, де його утримували у в'язниці, була винесена постанова Колегії ОДПУ від 24 вересня 1928 року, згідно з якою К.І. Осьмак в числі великої групи осіб – представників української технічної та наукової інтелігенції, був засуджений за ст. 58-II КК РРФСР за участь у діяльності контрреволюційної організації.
- *Слідство тривало до осені, довести нічого не вдалося окрім причетності до підозрілого буряківництва. Покарання полягало у виселенні з України та таврі «соціально-небезпечний елемент».*
- 28 вересня 1928 року його вислали за межі України на три роки. У Курській губернії Осьмак продовжував працювати над словниками сільськогосподарської та лісової термінології.

- Репресивна машина продовжувала свій поступ. Уже 1929 року на нього були зібрані наклепницькі свідчення колишніх колег з Інституту української наукової мови ВУАН В.Ф. Дурдуківського, Г.Г. Холодного, К.Т. Туркало, М.В. Кривинюка про причетність його до діяльності контрреволюційної організації «Спілка визволення України» та «Інститутської організації асоціації робітників-активістів», що діяли в Інституті української наукової мови ВУАН.
- 2 березня 1930 року Осьмака етапують до Москви і звинувачують в націоналістичній діяльності.

Етапування в'язнів

- 23 вересня 1930 року за рішенням Колегії ОДПУ він ув'язнений на три роки до концтабору на залізничній станції Пінюг у Кіровській області. В таборі Кирило Іванович мав змогу займатися улюбленим ділом українця, що змалку звик поратися на землі: він облаштовував серед лісів теплиці, парники та городи. Як фахівця його призначають на посаду інженера-агронома.
- У 1931 році за високі показники в роботі Осьмака переводять на посаду головного агронома управління таборів у м. Усть-Вимь Комі АРСР. Наприкінці 1931 року за його скаргою справу було переглянуто, і ув'язнення замінили на адміністративне заслання до Вологди на 3 роки.

Суд над СВУ

- В березні 1933 року був звільнений з концтабору. Восени того ж року став старшим агрономом Локчимського лісогосподарського комбінату в Пезмозі (Комі АРСР), з січня 1935 року, працював на посаді технічного директора радгоспу імені Ілліча Мосжитлобуду в місті Солнечногорську поблизу Москви. На той час вони з дружиною Марією Василівною Юркевич виховували двох власних діточок – сина Олега та доньку Ларису, а також названу доньку Валентину. Олег, студент другого курсу Інституту шкіряної промисловості в Москві, захворівши на тиф, помер у вересні 1936 року.

З дружиною, м. Пезмог Республіка Комі 1934 рік

- 29 січня 1938 року в с. Катіно Рязанської області, де Кирило Іванович працював агрономом місцевого колгоспу, він був знову заарештований і звинувачений у підготовці терористичного акту на Сталіна та проведенні антирадянської агітації перед виборами до Верховної Ради СРСР. Після арешту чоловіка дружина, не витримавши горя та наклепів директора школи, де вона викладала німецьку мову, наклала на себе руки.
- Під час слідства Кирило Іванович утримується у в'язниці м. Скопин Горловського району Рязанської області. Двадцять п'ять місяців п'ятеро слідчих не могли його зламати. Не визнав жодне із звинувачень проти себе, і, коли політична атмосфера після розстрілу М. Єжова трохи покращилася, 22 лютого 1940 р. його звільняють з-під арешту, знявши всі обвинувачення.

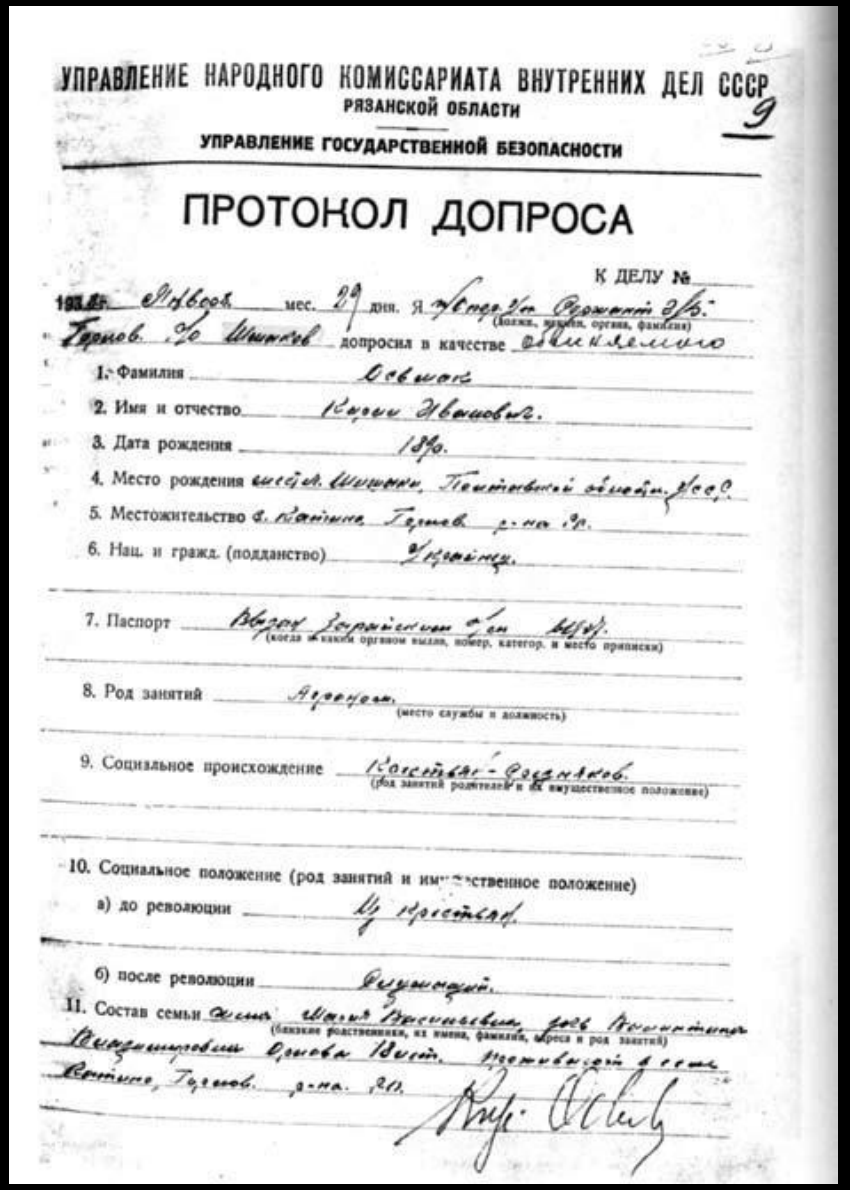

УПРАВЛЕНИЕ НАРОДНОГО КОМИССАРИАТА ВНУТРЕННИХ ДЕЛ СССР
РЯЗАНСКОЙ ОБЛАСТИ
УПРАВЛЕНИЕ ГОСУДАРСТВЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ

9

ПРОТОКОЛ ДОПРОСА

К ДЕЛУ №

193[illegible] Января мес. 29 дня. Я [illegible] (должн., наимен. органа, фамилия) Горлов. [illegible] Шишаков допросил в качестве обвиняемого

1. Фамилия Осьмак
2. Имя и отчество Кирил Иванович.
3. Дата рождения 1890.
4. Место рождения [illegible]
5. Местожительство с. Катино, Горлов. р-на Ор.
6. Нац. и гражд. (подданство) Украинец.
7. Паспорт [illegible] (когда и каким органом выдан, номер, категор. и место приписки)
8. Род занятий Агроном. (место службы и должность)
9. Социальное происхождение Крестьян-Середняков. (род занятий родителей и их имущественное положение)
10. Социальное положение (род занятий и имущественное положение)
а) до революции Из крестьян.
б) после революции Служащий.
11. Состав семьи [illegible] (близкие родственники, их имена, фамилии, адреса и род занятий) [illegible] Орлова 18 лет. Проживают в селе Катино, Горлов. р-на. Ор.

- У рік свого 50-ліття повертається на рідну Україну, де мешкали обидві його доньки. Одружується зі своєю колишньою колегою з Інституту української наукової мови ВУАН, яка в 1925–1927 роках працювала там на посаді бібліотекаря – Людмилою Устимівною Богдашевською.
- У травні 1940 року Українським курортним управлінням направлений на посаду директора господарчої частини санаторію в селі Качанівка Ічнянського району Чернігівської області. Звинувачений у зловживанні службовим становищем перед самим початком війни, в червні 1941 року, знову засуджується до одного року виправних робіт.

К.Осьмак з дочками: Лялею і прийомною Валею в день свого 50-річчя, 9 травня 1940 року, Київ.

ПРЕЗИДЕНТ УГВР

- Як патріот і українець, Кирило Іванович завжди мріяв про самостійну Українську державу. Початок Другої світової війни вселив невиправдані сподівання на німецьке визволення та надію на незалежність у душі мільйонів свідомих українців, виснажених голодом та репресіями сталінського правління. У жовтні 1941 року в Києві створилася Українська Національна Рада. Вона задумувалася як національне представництво, яке за сприятливих обставин могло б стати законодавчим державним органом. Осьмак став членом цієї Ради, керівником відділу земельних справ, а також створив при Раді та очолив бюро кооперативного товариства «Сільський господар».

Київ, Хрещатик, 1941 рік

- Після відмови Райхскомісаріату, куди правління УНРади звернулося за дозволом на індивідуальний посів цукрового буряка для членів кооперацій, стало зрозумілим, що німці ніколи не будуть сприяти у створенні самостійної української держави. Політичне нехтування українським національним правом з боку нової влади вимагало від українських націоналістів шляхів пошуку до об'єднання. *Відтак з літа 1942 року Кирило Іванович вже в контакті з ОУН(б) проводить підпільну організаційну і пропагандистську роботу в Києві. З під його пера виходять листівки «До збройної боротьби!» і «Злочини німецьких загарбників на Україні».*

Сотня УПА «Леви», яка охороняла перший Великий збір УГВР.

- В націоналістичному підпіллі Кирило Осьмак швидко завойовує авторитет через свою енергійність та непересічний інтелект. Він займається активною пропагандистської діяльністю, випускає листівки і брошури ОУН із закликами до боротьби проти усіх окупантів. Кирило Осьмак висуває ідею створення загального координаційного органу всіх українських політичних сил задля консолідації в ім'я здобуття УССД. Цю думку позитивно сприймає провід визвольного руху.

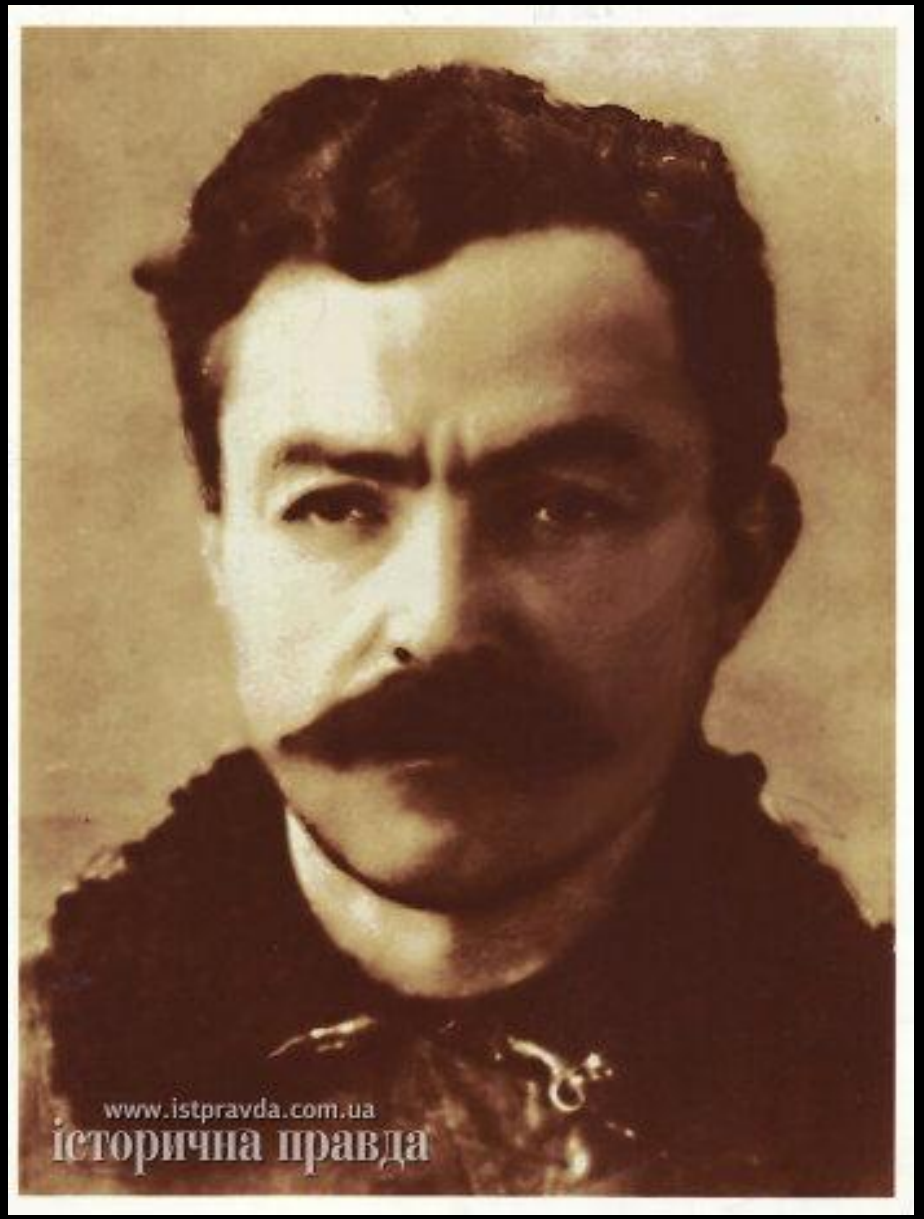

Кирило Іванович Осьмак

- Влітку 1944 року ініціатива Кирила Осьмака втілюється в життя. Постає Українська Головна Визвольна Рада (УГВР) — своєрідний підпільний парламент, найвищий політичний орган визвольного руху. Її Президентом 16 липня 1944 року було обрано Кирила Осьмака, головою уряду (генерального секретаріату) — Романа Шухевича.
- Роман Шухевич: "Глибока тиша запанувала на залі нарад, коли голова президії УГВР станув перед головою Великого Збору УГВР, поклав руку на український державний герб та почав повторювати слова присяги. То присягав Президент України перед усім українським народом".
- Таким чином, український націоналіст з Наддніпрянщини став провідним політичним репрезентантом учасників визвольної боротьби.

Лісничівка — місце проведення Великого збору УГВР.

- Ця подія має таке ж велике значення у відновленні української державності у XX ст., як проголошення УНР у Києві 7 листопада 1917 року, проголошення ЗУНР у різних містах Західної України 1 листопада 1918 року, об'єднання УНР та ЗУНР у Києві 22 січня 1919 року, проголошення незалежності карпатської України у Хусті 15 березня 1939 року, Акт відновлення Української держави у Львові 30 червня 1941 року та Акт проголошення Незалежності України в Києві 24 серпня 1991 року.

Печатка УГВР. Автор – Ніл Хасевич

- В останніх числах серпня 1944 року, пробиваючись разом з бійцями УПА з Карпат в село Дорожив через лінію німецько-радянського фронту, в районі села Орів у збройному протистоянні з червоноармійцями був поранений в ліве плече. Лікувався в родинній хаті керівника штабу УПА Дмитра Грицая-Перебийніса в с. Дорожив на Дрогобиччині. Від старости Дорожівської сільської управи отримав фіктивні документи на ім'я Коваля Івана Пилиповича, 1888 року народження, які свідчили, що він є уродженцем міста Скалат Тернопільської області, евакуйованим німцями у Дрогобицьку область. 13 вересня 1944 року під час чекістської облави був заарештований органами держбезпеки як один з керівників крайового проводу ОУН. Під час арешту, слідства та ув'язнення в Дрогобицькій тюрмі приховував своє справжнє ім'я.

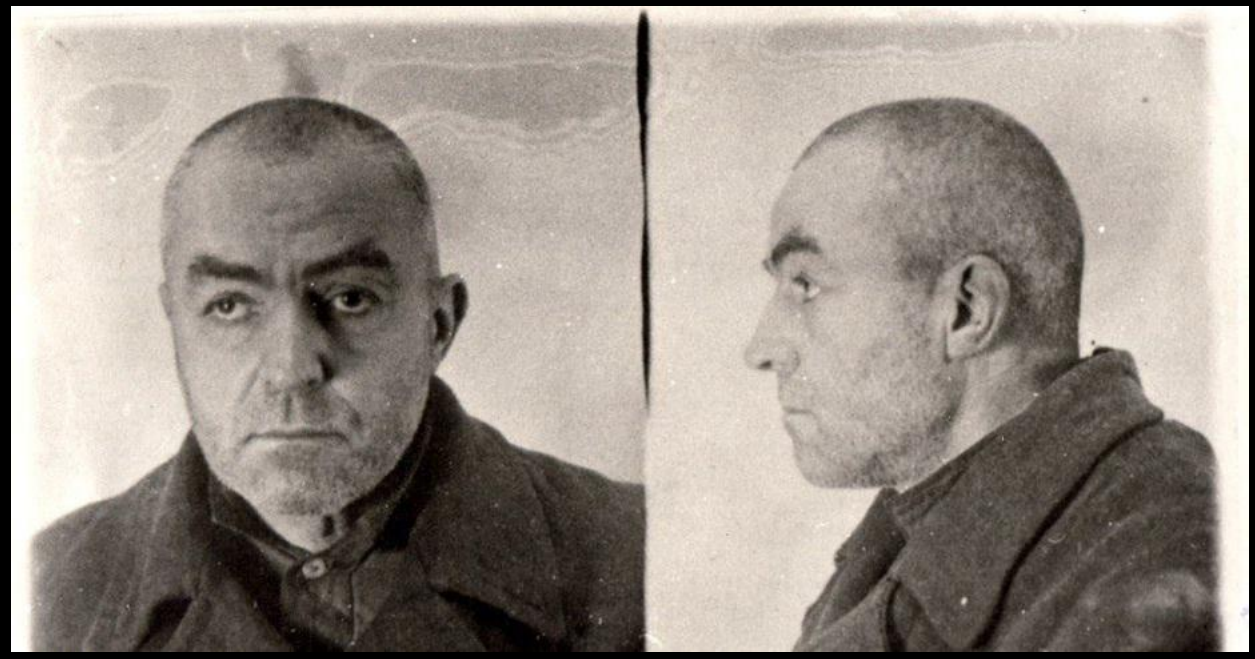

К.І.Осьмак, 1944 р. Тюремне фото

- Тільки 25 серпня 1947 року, по трьох роках ув'язнення, К.І. Осьмак назвав своє справжнє прізвище та розповів про свою антирадянську діяльність.
- Перебуваючи в Лук'янівській в'язниці за постановою Особливої наради при МГБ СРСР 10 липня 1948 року Кирило Осьмак, Президент УГВР, був позбавлений волі на 25 років за ст. ст. 54-Ia, 54-II Карного кодексу УРСР.
- В неволі Кирило Осьмак твердо стоїть на націоналістичних переконаннях, до кінця життя залишаючись відданим Ідеї УССД. Навідріз відмовився від співпраці й використання його в "грі" проти повстанців і українського закордоння.

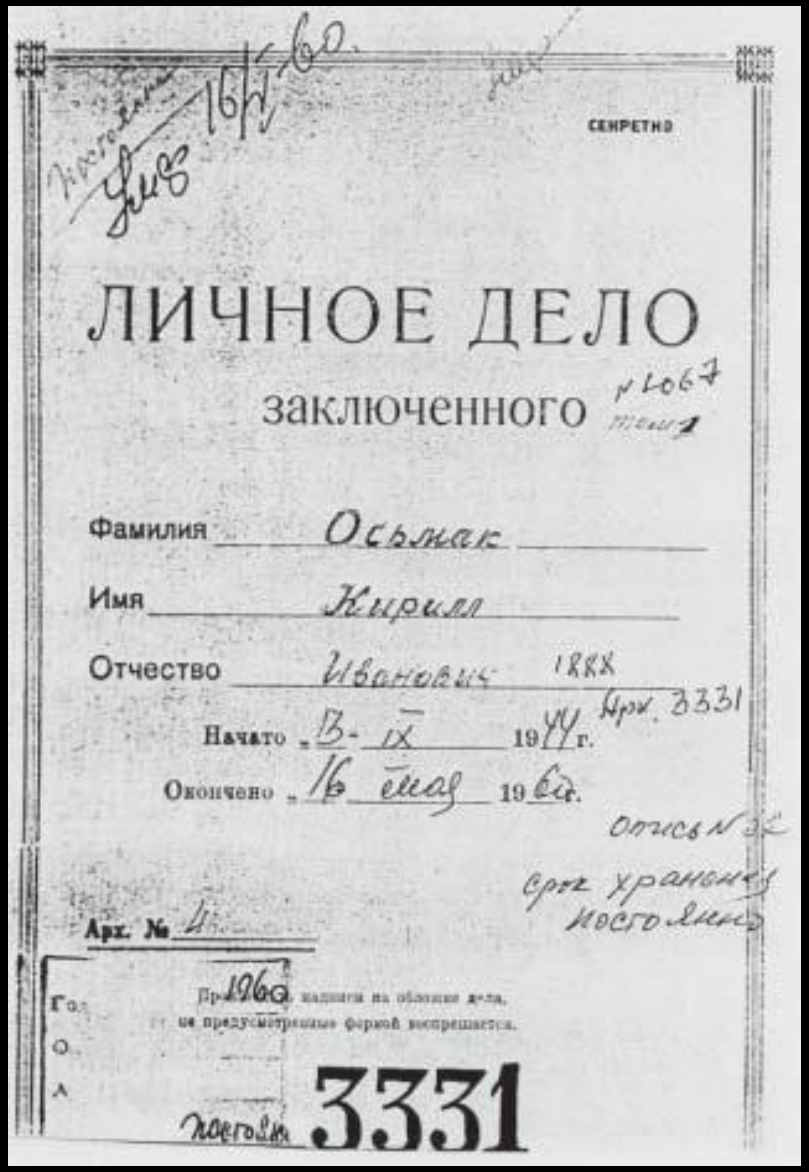
СЕКРЕТНО

ЛИЧНОЕ ДЕЛО

заключенного

Фамилия Осьмак

Имя Кирил

Отчество Иванович 1888

Начато 13 IX 1947 г.

Окончено 16 мая 1960 г.

Арх. № 3331

3331

- «...На вопрос, каковы его взгляды на национализм в настоящее время, ОСЬМАК ответил, что он был по своим убеждениям и остается украинским националистом, что никакая сила, доводы и доказательства не могут поколебать его убеждений и от них он никогда и ни при каких обстоятельствах не откажется. Что до конца своей жизни он будет верен идее о необходимости отторжения Украины от Советского Союза и создания "Самостийного украинского государства" в его этнографических границах.
- Попытка убедить ОСЬМАКА в том, что ОУН является злейшим врагом украинского народа, не дала положительных результатов, а на сделанное ему предложение оказать содействие в борьбе против ОУН, заявил, что он был и остается идейным украинским националистом и скорее готов пойти на смерть, чем согласиться на участие в мероприятиях, направленных против ОУН и ее деятельности.
- ОСЬМАК на протяжении всего времени работы с ним постоянно подчеркивал свою непримиримую ненависть к Советской власти и категорически отказался принять наши предложения об участии в мероприятиях по борьбе с ОУН...»

ГДА СБУ - Спр.51279 - Т.6 - Арк.124-133

Звіт слідчого про «роботу» з ув'язненим К.Осьмаком

Кирило Осьмак, фото з Владимирської в'язниці, 7 червня 1958 року.

У 1960 році Президент УГВР помер у сумнозвісному “Владімірському централі” нескореним і незламаним системою. Він гідно пройшов усі випробування долі, відійшовши у вічність непереможеним.

Все, що мав у житті, він оддав
Для одної ідеї,
І горів, і яснів, і страждав,
І трудився для неї …

Іван Франко

Владімірський централ — російська в'язниця для особливо небезпечних злочинців, де закінчив свій земний шлях Кирило Осьмак.

ПАМ’ЯТЬ

- Президент Кирило Осьмак повернувся до нас символом після десятиліть небуття. Власне, не повернувся, а лише повертається, бо досі про цю постать знають менше, аніж вона на те заслуговує.

Наталя Кирилівна Осьмак,
біограф і дослідниця
життя й діяльності свого батька

- К.І.Осьмак був офіційно реабілітований 1994 року Генеральною прокуратурою «як безпідставно репресований у 1948 році» та 1995 року Прокуратурою Харківської області за вироки у 1928 і 1930 роках.
- Зусиллями дочки К.Осьмака Наталії Кирилівни перепоховали Кирила Івановича на Байковому цвинтарі Києва 11 грудня 2004 року.

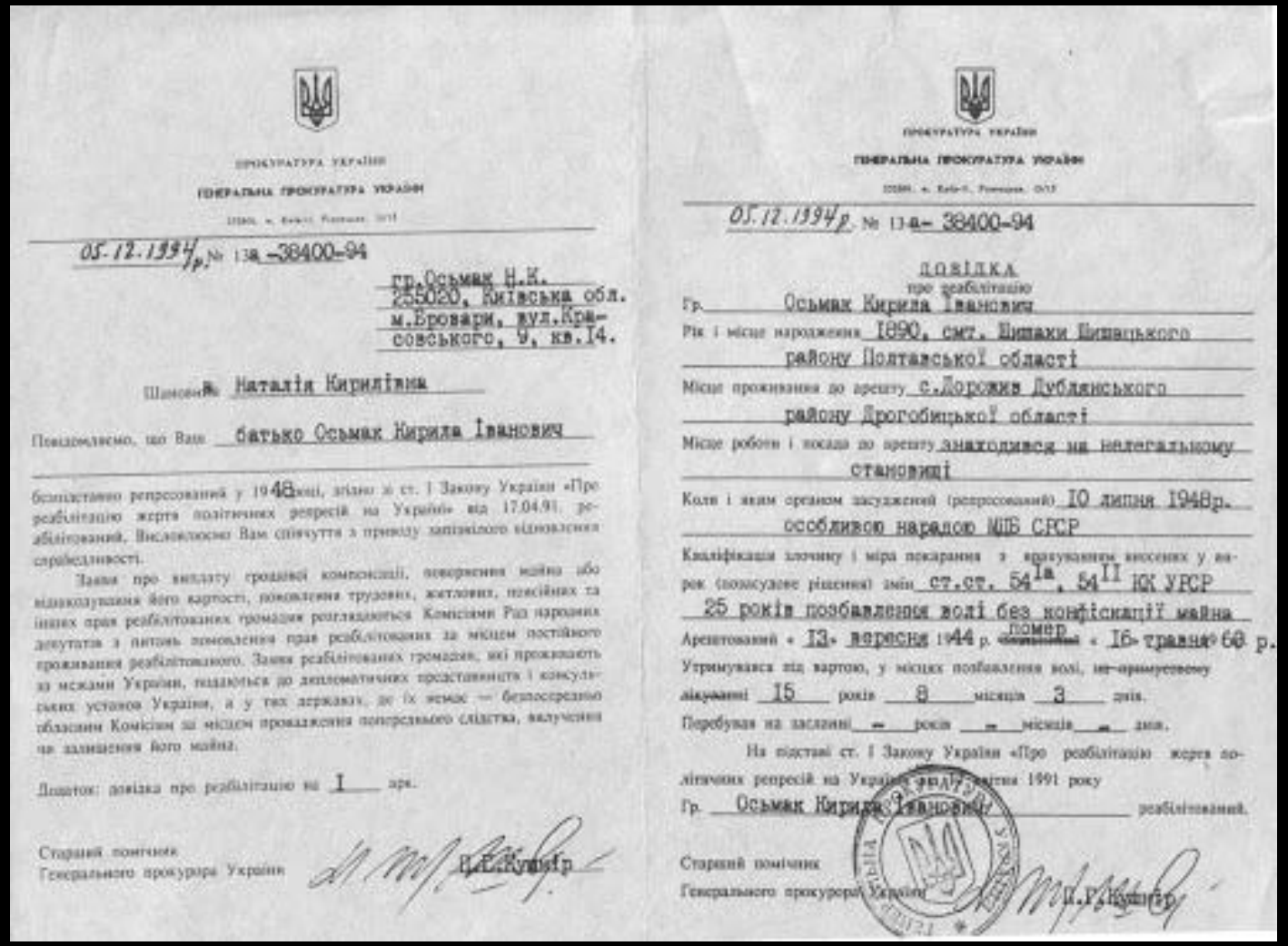

ПРОКУРАТУРА УКРАЇНИ
ГЕНЕРАЛЬНА ПРОКУРАТУРА УКРАЇНИ

05.12.1994 р. № 13а-38400-94

гр.Осьмак Н.К.
255020, Київська обл.
м.Бровари, вул.Кра-
совського, 9, кв.14.

Шановна Наталія Кирилівна

Повідомляємо, що Ваш батько Осьмак Кирила Іванович безпідставно репресований у 1948році, згідно зі ст. 1 Закону України «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні» від 17.04.91. реабілітований. Висловлюємо Вам співчуття з приводу непоправного відновлення справедливості.

Заява про виплату грошової компенсації, повернення майна або відшкодування його вартості, поновлення трудових, житлових, пенсійних та інших прав реабілітованих громадян розглядаються Комісіями Ради народних депутатів з питань поновлення прав реабілітованих за місцем постійного проживання реабілітованого. Заяви реабілітованих громадян, які проживають за межами України, подаються до дипломатичних представництв і консульських установ України, а у тих державах, де їх немає — безпосередньо обласним Комісіям за місцем провадження попереднього слідства, вилучення чи залишення його майна.

Додаток: довідка про реабілітацію на 1 арк.

Старший помічник
Генерального прокурора України

ПРОКУРАТУРА УКРАЇНИ
ГЕНЕРАЛЬНА ПРОКУРАТУРА УКРАЇНИ

05.12.1994 р. № 13а-38400-94

ДОВІДКА
про реабілітацію

Гр. Осьмак Кирила Івановича
Рік і місце народження 1890, смт. Шишаки Шишацького району Полтавської області
Місце проживання до арешту с.Дорожив Дубляського району Дрогобицької області
Місце роботи і посада до арешту знаходився на нелегальному становищі
Коли і яким органом засуджений (репресований) 10 липня 1948р. особливою нарадою МДБ СРСР
Кваліфікація злочину і міра покарання з врахуванням внесених у вирок (постанову) змін ст.ст. 54-1а, 54-11 КК УРСР 25 років позбавлення волі без конфіскації майна
Арештований «13» вересня 1944 р. помер «16» травня 60 р.
Утримувався під вартою, у місцях позбавлення волі, не-примусовому лікуванні 15 років 8 місяців 3 днів.
Перебував на засланні — років — місяців — днів.
На підставі ст. 1 Закону України «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні» від квітня 1991 року
Гр. Осьмак Кирила Івановича реабілітований.

Старший помічник
Генерального прокурора України

Довідка про реабілітацію К.І. Осьмака

- Наталія Кирилівна Осьмак, дочка Незламного Президента, у співпраці з істориком Юрієм Шаповалом створила радіо- і телепередачі про Кирила Осьмака (1996, 1998).
- З метою вшанування пам'яті видатного борця за відновлення української державності та визнання українського національного права у 1998 році творчою групою на чолі з Наталією Кирилівною Осьмак, було створено документальні фільми «Незламний Президент» (1998), «Четвертий крок до державності» (1999).

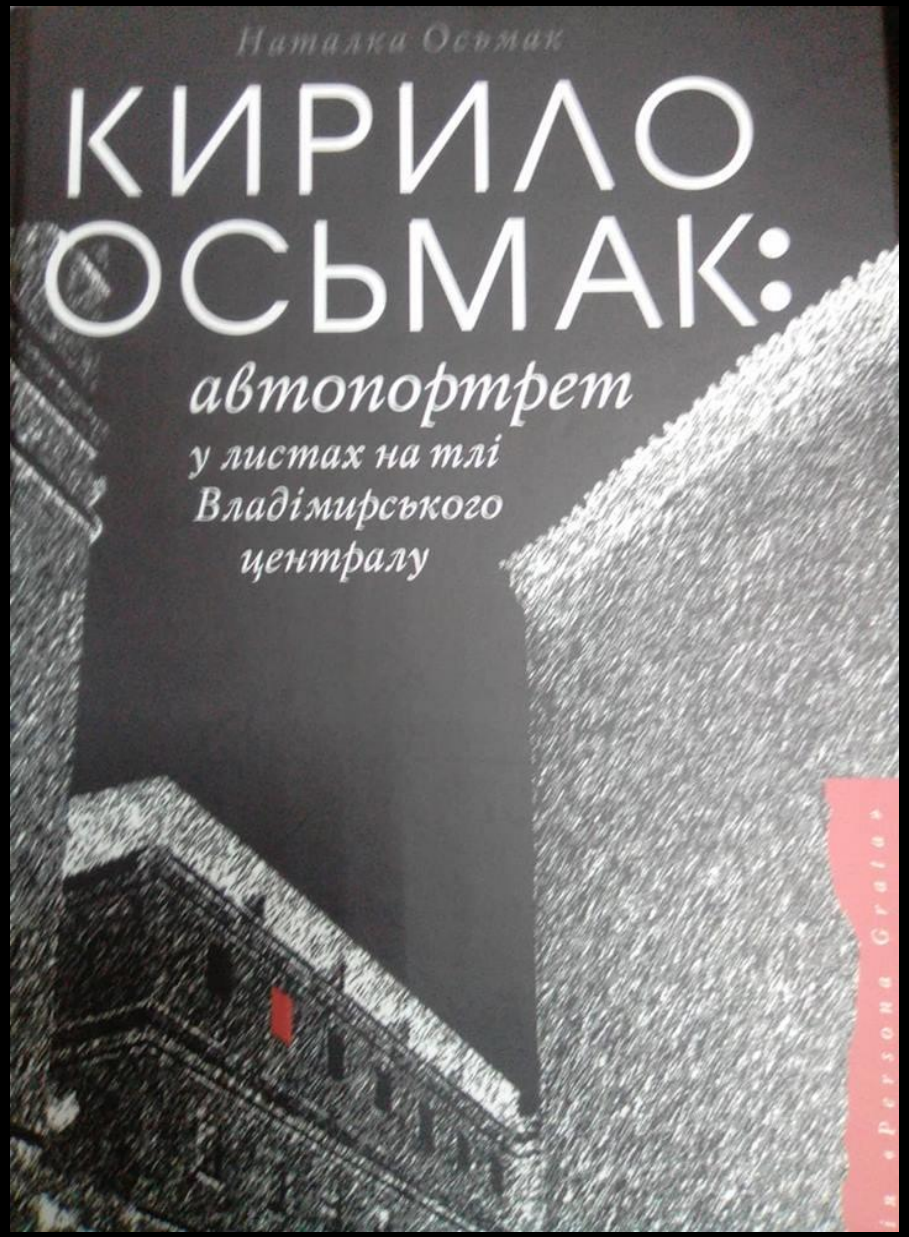

- Іменем Кирила Осьмака названо центральний майдан селища Шишаки, вулиці у Полтаві та в Києві.
- За документами, віднайденими Наталією Кирилівною в архівах КДБ, нею підготовано до друку три фундаментальні праці, які побачили світ у Торонто і Києві в 2004, 2008 та 2014 роках.
- Видатний український поет Дмитро Павличко написав про українського героя поему "Кирило Осьмак".
- Віктор Жадько написав роман-сповідь «Кирило Осьмак: Заповідаю вам Україну».

- Біля с. Сприня у 2009–2011 роках спорудили пам'ятник на згадку про УГВР. В нижній частині пам'ятника встановлена рельєфна п'ятифігурна композиція, на якій зображені бронзові постаті Кирила Осьмака, Романа Шухевича, о. Івана Гриньоха, Дарії Ребет і Ростислава Волошина (скульптор Іван Самотос).

- «За значний особистий внесок в національне відродження та побудову Української держави, активну участь у національновизвольному русі, багаторічну плідну громадську діяльність та з нагоди 100-річчя проголошення Західноукраїнської Народної Республіки постановляю:
- нагородити орденом Свободи ОСЬМАКА Кирила Івановича (посмертно) – засновника і члена Української Центральної Ради (1917–1918 роки), Президента Української Головної Визвольної Ради (1944 рік)».

Указ Президента України №351/2018 «Про відзначення державними нагородами України»,

31 жовтня 2018 р.

Орден Свободи

- 3 грудня 2020 року в Полтаві в приміщенні Полтавського політехнічного фахового коледжу, де колись розміщувалося *Полтавське Олександрівське реальне училище,* відкрили меморіальну дошку К.І.Осьмаку.

- До речі, славетному роду нема переводу — онук Кирила Івановича, Дмитро Шолом — учасник російсько-української війни на сході.

Не сумуйте, Батьку, нічого пенять.
Ті, хто винуваті, - вже навіки сплять.
А те, що не владнали, та не домайстровали
Буде того зілля нашим дітям дорубать!

Махновська пісня.

Дякую за увагу!

СЛАВА УКРАЇНІ!
ГЕРОЯМ СЛАВА!

© Світлана МАЄВСЬКА